

Todellisuuden tutkimuskeskuksen yhdenvertaisuussuunnitelma

Päivitetty 10.4.2024.

Olemme yhdistyksenä sitoutuneet noudattamaan Esitystaiteen keskuksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa. Tämä on TTK oman toiminnan näkökulmasta tarkennettu versio [Eskuksen suunnitelmasta](#). Suunnitelma toimii yhdistyksen työpaperina, jossa mainitut tavoitteet ja toimenpiteet käydään läpi vuosittain ennen jokaista yhdistyksen kevätkokousta. Suunnitelma on TTK:n jäsenistön hyväksymä.

Taiteen vapaudesta ja vastuusta

Taiteen vapauteen kuuluu taiteilijan oikeus valita aiheensa, menetelmänsä ja ilmaisemisen tapansa. Taiteen sisältöä ja taiteen moninaisuutta ei tule säädellä ulkopuolelta. Taiteen tekemisen on kuitenkin kunnioitettava ihmisoikeuksia. Taiteella on myös vastuuta yhteiskunnasta, muista eläimistä ja luonnosta. Taiteen tekemisessä on otettava huomioon sen ekologiset, sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset vaikutukset.

Yhdenvertaisuuden määritelmä

Perinteisesti yhdenvertaisuus tarkoittaa kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta sukupuolesta, iästä, etnisestä ja kansallisesta alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta, yhteiskuntaluokasta, vakaumuksesta, mielipiteestä, koulutustaustasta, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Ihmisillä tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet toimijuuteen. Tämä tarkoittaa paitsi yhdenvertaista kohtelua myös aktiivista työtä sen edistämiseksi, että tasa-arvon tiellä olevat näkyvät ja näkymättömät esteet tulisivat huomatuiksi ja raivatuiksi pois. Yhdenvertaisuuden periaatteeseen sisältyy pyrkimys tunnistaa sortavia rakenteita ja niiden historiallisia asiayhteyksiä.

Haluamme laajentaa perinteistä yhdenvertaisuuden määritelmää. Ymmärrämme, että yhdenvertaisuus tarkoittaa myös kaikenlaisen elämän kunnioitusta ja eläinoikeuksia. Se on ihmiskeskeisyydestä irti päästämistä: myös muiden kuin ihmisten näkökulman ja intressien tunnistamista. Samalla tavoin kuin ihmisten välisessä yhdenvertaisuudessa, lajiriippumattomasta tasa-arvoa kohti kulkeminen vaatii aktiivista työtä: sortavien

rakenteiden tiedostamista ja vastustamista sekä tarkkuutta arkeen ja työhön sisältyvissä eettisissä valinnoissa.

Keitä suunnitelma koskee?

TTK:n piirissä toimivat työntekijät ja yhteistyökumppanit sitoutuvat noudattamaan ja edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta työssään solmiessaan TTK:n kanssa työ- tai yhteistyösopimuksen.

- Yhdistyksen toimintaa johtaa **hallitus**, joka on TTK:n vuosikokouksen valitsema toimielin. Yhdistyksen hallitukselle asioita valmistelee toiminnanjohtaja ja taiteellinen johtaja yhteistyössä hallituksen puheenjohtajan kanssa. Hallitus huolehtii siitä, että yhdistyksen kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty. Hallitus on avainasemassa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön mahdollistajana ja huolehtii siitä, että yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma tarkistetaan vuosittain ja että siinä mainitut toimenpiteet laitetaan käytäntöön.
- **Hallituksen alulle panemat työryhmät ja luottamustoimet** toimivat hallituksen asettamissa rajoissa. Niiden tarkoitus on työskennellä rajatusti yksittäisen hankkeen, tehtävän tai toiminnan parissa. Työryhmiin voi osallistua hallituksen jäseniä, TTK:n jäseniä sekä ryhmän tarkoitukseen liittyviä asiantuntijoita. Työryhmien jäsenten valinnassa ja käytännön toiminnassa on monia mahdollisuuksia toimia yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistävällä tavalla.
- **TTK:n johto ja työntekijät** (toiminnanjohtaja, taiteellinen johtaja, tuottaja-tiedottaja ja hanketuottaja) ovat palkkasuhteessa Todellisuuden tutkimuskeskukseen. He toteuttavat työssään TTK:n strategiaa ja toimivat jäsenkokouksissa tehtyjen päätösten mukaisesti. He tekevät suuren osan käytännön ruohonjuuritason työstä, tilanteiden ratkaisemisesta ja viestinnästä. On tärkeää, että he saavat tarvitsemansa koulutuksen, tarvitsemansa tuen ja toisaalta, että heidän omassa työssään toteutuvat lakisääteisesti yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteet.

Toiminnanjohtajan työtehtävänä on TTK:n hallinnollinen ja taloudellinen johtaminen, TTK:n edustaminen organisaationa ja toiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen yhteistyössä osa-aikaisen taiteellisen johtajan ja yhdistyksen hallituksen kanssa, sekä jäsenistöstä nousevien aloitteiden pohjalta. Toiminnanjohtaja vastaa TTK:n tuotannollisesta suunnittelusta, kehittämisestä ja markkinoimisesta kokonaisuutena. Toiminnanjohtajan työhön kuuluu myös yhdistyksen rahoituspohjan varmistaminen ja uusien rahoituskanavien löytäminen. Toiminnanjohtaja vastaa yhdistyksen työntekijöiden työsopimuksista sekä sopimuksista yhteistyötahojen kanssa. Toiminnanjohtaja toimii yhdistykselle palkattujen työntekijöiden lähiesihenkilönä. Toiminnanjohtaja vastaa yhdenvertaisuustoimien toteutumisesta TTK:ssa yhdessä hallituksen kanssa ja toimii häirintäyhdyshenkilönä.

Taiteellisen johtajan päätehtävä on TTK:n pääohjelmiston valitseminen sekä tähän liittyvä organisointi- ja tiedotustyö. Taiteellinen johtaja tukee pääohjelmistoon valittujen työryhmien taiteellista tutkimusta tarpeen mukaan.^[SEP]Lisäksi taiteellisen johtajan tehtäviin kuuluu tilausesityksiin, julkaisutoimintaan ja tiedottamiseen liittyviä tehtäviä sekä TTK:n edustamiseen, edunvalvontaan ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyviä tehtäviä.

Tuottaja-tiedottaja vastaa pääohjelmiston ja mahdollottoman esityksen residenssin tuotannollisista tehtävistä ja tiedotuksesta sekä verkkosivujen ja sosiaalisen median päivittämisestä ja hanketiedotuksesta yhdessä hanketuottajan kanssa. Tuottaja-tiedottaja osallistuu yhdistyksen toiminnan kehittämiseen.

Hanketuottaja vastaa hankkeiden koordinoimisesta yhdessä toiminnanjohtajan kanssa. Hän on vastuussa tuotannollisista tehtävistä ja tiedotuksesta sekä verkkosivujen ja sosiaalisen median päivittämisestä ja hanketiedotuksesta yhdessä TTK:n tuottajan kanssa.

- **TTK:n jäsenet** vastaavat omasta toiminnastaan ja tietävät sitoutuvansa Turvallisemman tilan periaatteisiin saapuessaan TTK:n tilaisuuksiin aina kunkin tapahtuman kontekstissa.
- **Esityksiin, hankkeisiin ja kursseille osallistujat ja yleisö** osallistuvat toimintaan joko pitempiaikaisesti tai yksittäisiin tilaisuuksiin. Jokainen osallistuja vastaa omasta toiminnastaan TTK:ssa, mutta on myös tärkeää, että he tietävät sitoutuvansa Turvallisemman tilan periaatteisiin saapuessaan TTK:n tilaisuuksiin aina kunkin tapahtuman kontekstissa.

Yleisöt ovat joukko ihmisiä, joilla ei välttämättä ole suoraa suhdetta Todellisuuden tutkimuskeskukseen, mutta jotka saattavat vierailta tai osallistua tilaisuuksiin. Heillä on kaikista vähiten vaikutusmahdollisuuksia ja tietoa TTK:n toiminnasta. Pyrimme siihen, että myös yleisö noudattaa mahdollisuuksien mukaan turvallisemman tilan periaatteita, mutta ymmärrämme että kaikissa tilanteissa ei ole mahdollista velvoittaa kaikkia noudattamaan niitä, esimerkiksi esitykset julkisessa tilassa.

Yhdenvertaisuussuunnitelman yleiset periaatteet ja toimenpiteet

1. Syrjimättömyys ja anti-rasismi: Haluamme luoda olosuhteita, joissa erilaiset ihmiset voivat asettua yhdenvertaiseen asemaan mielekkäällä tavalla. Tuomitsemme suoraan syrjivän käytöksen ja puutemme syrjintään ja asiattomaan käytökseen konkreettisin toimin.

- **Sukupuolen moninaisuus:** Sukupuolella tarkoitetaan henkilön omaa kokemusta sukupuolestaan. TTK:n toiminnassa kunnioitetaan kaikkien itsemäärättelyoikeutta. Edistämme tietoisesti ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Eskuksen tilat ovat sukupuolineutraaleja.
- **Seksuaalinen suuntautuminen:** TTK:ssa ymmärretään seksuaalinen suuntautuminen moninaisena. TTK:n toiminnassa edistetään tietoisesti sallivaa ja avointa ilmapiiriä, ja eri seksuaaliset suuntaukset nähdään yhdenvertaisina.
- **Uskonto, vakaumus ja mielipide:** TTK:ssa kunnioitetaan erilaisia elämäntapoja ja -arvoja sekä uskonnollisia vakaumuksia. Ketään ei syrjitä näiden arvojen ja vakaumusten vuoksi, mutta niillä perusteltavaa syrjivää käytöstä ei myöskään sallita.
- **Etnisyys, kansallisuus ja kieli:** TTK:n toiminnassa rasismi on kiellettyä. TTK pyrkii aktiivisesti tunnistamaan ja puuttumaan rasismiin sekä henkilökohtaisella että rakenteellisella tasolla. TTK viestii pääsääntöisesti suomeksi ja englanniksi.
- **Toimintakyky ja terveydentila:** TTK ei syrji ketään vamman tai terveydentilan perusteella. Ihmisten kohtelu on yhdenvertaista ja asiallista, oli sitten kyse psyykkisestä tai fyysisestä sairaudesta tai vammasta. Henkilökuntaan kuuluvilla ja toimintaan osallistuvilla on oikeus itse päättää, mitä he kertovat muille terveydentilastaan tai vammastaan. TTK:n toimitilat Esitystaiteen keskuksella ovat osittain esteettömiä. Ks. tarkemmat saavutettavuustiedot [TÄÄLTÄ](#).
- **Ikä:** TTK:n työntekijöitä ei kohdella eriarvoisesti iän, kokemuksen tai perheenhuoltovelvollisuuksien perusteella. Eri-ikäiset ihmiset otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan osallistujina TTK:n esitys- ja kurssiohjelmistoa suunniteltaessa.
- **Sosioekonominen asema:** TTK:n toiminnassa on pyritty mahdollistamaan myös vähävaraisten ihmisten mahdollisuus osallistua toimintaan. TTK:n esityksissä on käytössä eri hintaisia lippuja. TTK:lla on myös maksuttomia esityksiä, yleisötilaisuuksia ja kursseja.

Toimenpide: Nimeämme kaikessa toiminnassa vastuuhenkilön/häirintäyhdyshenkilön, johon voi ottaa yhteyttä ongelmatilanteissa. Vastaavan henkilön yhteystiedot laitetaan esille verkkosivuillemme. Yhteyshenkilö nimetään ja ilmoitetaan erikseen kullekin työryhmälle tai uudelle työntekijälle heidän aloittaessa työskentelyn TTK:n kanssa. Tämä koskee TTK:n henkilökunnan ja hallituksen lisäksi myös ohjelmistoa, hankkeita ja kurssitoimintaa.

Teemme töitä rakenteellisen rasismin seurauksia vastaan. Pyrimme tiedostamaan TTK:n valkoisuuden ja tekemään aktiivisesti töitä etuoikeuksiemme tiedostamisessa. Koulutamme TTK:n henkilöstöä ja jäsenistöä antirasistiseen toimintaan vuosien 2024 ja

2025 aikana. Kehitämme keinoja, joilla voimme saavuttaa paremmin jäseniä erilaisista taustoista.

Edistämme tietoisesti sukupuolen moninaisuuden huomioivaa ja muuta ei-syrjivää kielenkäyttöä. Pyrimme tiedostamaan oletuksemme ja ennakkoluulomme, emmekä tuo niitä esille kielenkäytössämme.

Käytännön toimet vuodelle 2024:

- Työskentelyn alussa käydään aina läpi Turvallisemman tilan periaatteet fasilitoijan valitsemalla tavalla.
- Työskennellessämme englanniksi, käydään läpi pronomini kierros.
- Pyrimme pois oletuksiin perustuvasta, sukupuolittavasta kielenkäytöstä.
- Lisäämme linkin turvallisemman tilan ohjeisiin TTK:n lipunmyynti-infoon esitysten lippuihin.

2. Moninaisuus ja moniäänisyys: Tarkoituksemme on luoda taiteilijakollektiivi, jossa lähtökohdat luoda taidetta ja osallistua toimintaamme olisivat mahdollisimman tasavertaiset erilaisista taustoista tuleville ja erilaisilla toimintatavoilla työskenteleville taiteen tekijöille ja taiteen kokijoille ja yleisöille. Luomme rakenteita ja olosuhteita erilaisten ihmisryhmien äänten kuuluvuuden parantamiseen luomalla mahdollisuuksia tämän ajatuksen pohjalta.

Toimenpide: TTK tarjoaa tuotantoresurseja jäsenten lisäksi myös avoimen haun kautta (Mahdottoman esityksen residenssi ja yhteishaku Mad Housen kanssa vuonna 2024). Taiteellisen johtajan työsuhde on määräaikainen, jolloin TTK:n ohjelmiston valinnasta vastaava henkilö vaihtuu säännöllisesti ja valta ei keskity vain yhdelle ihmiselle. Taiteellinen johtaja vuosina 2024-2025 on Olga Spyropoulou. TTK:n vuosien 2024 ja 2025 ohjelmistohakun teemana on saavutettavuus. TTK:n hanke- ja kurssitoiminnan kautta lisäämme toimintamme osallisuuden mahdollisuutta laaja-alaisesti.

3. Itsereflektio: Tiedostamme, että olemme keskeneräisiä ja monin osin alussa siinä työssä, mitä haluamme saavuttaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä. Pyrimme aktiivisesti kehittämään ja korjaamaan toimintaamme. Kaikkia yksilöllisiä tarpeita on mahdotonta ennakoida ja siksi yhdenvertaisten mahdollisuuksien luominen ei tarkoita vain edellä mainittujen ominaisuuksien huomioimista. TTK ottaa huomioon työntekijöiden sekä TTK:n toimintaan osallistuvien henkilöiden esittämät tarpeet ja palautteen koskien yhdenvertaista kohtelua.

Toimenpide: TTK:n tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma tarkistetaan vuosittain jäsenistön kevätkokousta edeltävässä hallituksen kokouksessa. Käymme keskusteluja nykytilanteesta ja tähän astisten toimien toteutumisesta, jonka jälkeen päivitämme yhdenvertaisuussuunnitelmamme ajankohtaiseksi luomalla toimintaohjeet jälleen seuraavalle kaudelle.

4. Sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys: Resurssien puute aiheuttaa usein haasteita tasapuolisuuden ja yhdenmukaisuuden noudattamiseen sekä siihen, että prosesseihin olisi varaa ottaa niiden tarvitsema aika. Koemme tärkeänä, että TTK:lla ei työskennellä kenenkään hyvinvoinnin ja jaksamisen kustannuksella, ja että käytämme käytössämme olevia resursseja reiluun työllistämiseen. On tärkeää huomioida taiteilijoiden monet elämäntilanteet ja monenlaiset taustat, kun osallistetaan ihmisiä toimintaan.

- **Työntekijöiden tasa-arvo:** TTK edistää kaikkien tasapuolista sijoittumista erilaisiin tehtäviin sekä luo heille yhtäläiset mahdollisuudet uralla etenemiseen. Työntekijöillä tulee olla yksilöllisten kykyjensä mukainen mahdollisuus uralla etenemiseen.
- **Tasa-arvoinen palkkaus:** TTK edistää tasa-arvoa työehdoissa, erityisesti palkkauksessa ja edistää vähemmistöjen yhdenvertaista työllistymistä.

Toimenpide: Noudatamme Teatterialan työehtosopimusta. TTK:lla on työterveyshuolto työntekijöilleen ja tarvittaessa järjestetään työnhajausta. Työnantajana TTK tukee yksityiselämän ja työn yhteensovittamista mm. mahdollistamalla joustavat työajat ja etätyömahdollisuuden.

Saavutettavuus teemaisen ohjelmistohaun kautta haastamme TTK:n ohjelmistoa ja jäsenistöä kehittämään inklusiivisemmaksi. Teemme yhteistyötä asian eteen Mad housen kanssa.

5. Ekologinen kestävyys ja muunlajisen elämän huomioiminen: On tärkeää, että teemme osamme ilmastonmuutoksen vastaisesta työssä ja luonnon monimuotoisuuden suojelussa. Koska ekokriisi vaikuttaa maailmanlaajuisesti eniten juuri heikko-osaisimpiin ja muunlajisiin, vievät ympäristöställiset valinnat globaalisti yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa eteenpäin. Tunnistamme kaikki eläimet itseisarvoisina olentoina, joiden hyvä tulee ottaa huomioon asioissa, jotka vaikuttavat niihin. Teemme töitä väkivallattomamman yhteiskunna eteen. Tiedostamme yhteiskuntamme ja taiteen tekemisen rakenteiden ihmiskeskeisyyden ja haemme aktiivisesti myös uudenlaisia tekemisen tapoja.

Toimenpide: Laadimme TTK:lle ekologisen suunnitelman. Todellisuuden tutkimuskeskuksen järjestämien tilaisuuksia tarjotut ovat vegaanisia. Jos taiteellisiin prosesseihin otetaan mukaan eläimiä, niillä on oikeus elämään ja hyvään kohteluun.

Mitä tehdä häiriötilanteissa?

Todellisuuden tutkimuskeskuksessa toimii kaksi häirintäyhdyshenkilöä, jotka ovat **Katja Kirsi** (katja@todellisuus.fi) sekä + 358 400641989) ja **Rosaliina Elgland**

(rosaliina@todellisuus.fi sekä + 358 440455450). Lisäksi kurssit tai tapahtumat voivat nimetä omia häirintäyhdyshenkilöitä.

Häirintäyhdyshenkilöiden työnkuvaan kuuluu haitallisen toiminnan lopettaminen ja haitallisen toiminnan kohteeksi joutuneen henkilön tukeminen. Heiltä saa tukea ja neuvoja silloin, kun on kohdannut häirintää, ahdistelua, kiusaamista, syrjintää tai muuta epäasiallista kohtelua TTK:n järjestämässä toiminnassa. He voivat myös ohjata häirintää kohdanneen muun tuen tai palveluiden piiriin, kuitenkin edeten aina yhteydenottajan toiveiden mukaan.